

Preek over Zondag 44 – Het tiende gebod

Liturgie:

Votum en groet

Zingen: Lb. 328:1,2,3

Schuldbelijdenis

Zingen: Gez. 154:1,2

Genadeverkondiging

Zingen: Gez. 154:3,4

Gebed om verlichting door de Heilige Geest

Schriftlezing: Romeinen 7

Zingen: Ps. 131:1,2,3

Tekst: Zondag 44

Preek

Zingen: Ps. 86:4,5

De Tien Woorden

Zingen: Ps. 119:65,66

Gebed

Collecte

Zingen: Ps. 106:1,2,22

Zegen

Gehouden te: Baflo, 12-05-13 (9.30 u.)

Preek

Thema: De HEER vraagt van ons een ongedeeld godvrezend hart.

Gemeente van onze Heer Jezus Christus, broeders en zusters, jongens en meisjes,

1. Frequentie

Hebt u enig idee hoe vaak u de Tien Woorden al gehoord hebt? Voor de ouderen onder ons loopt dat al gauw in de duizenden keren. In elk geval als je een trouwe kerkganger was en bent. Ga maar na. Elk jaar zo'n vijftig keer. Dan heb je het rond je 25^e / 30^e levensjaar al duizend keer gehoord. En u kunt zelf wel berekenen tot hoe vaak dat is opgelopen als je de tachtig mag halen.

Geen wonder, dat je de Tien Woorden wel kunt dromen. Met het gevaar, dat je het nauwelijks meer hoort, als ze zondagsmorgens worden voorgelezen. Een andere vertaling of een andere weergave helpen om weer beter te luisteren. Voor zolang het duurt.

Hoe positief is de wekelijkse voorlezing van de wet in dit licht gezien? Zou de Heer er niet moe van worden om ons steeds maar weer dezelfde woorden voor te houden? "Ik heb het nu al duizend keer gezegd. Nu zeg ik het niet weer. Moet je maar luisteren." Dat zeg je als je weer dezelfde vraag gesteld wordt. Dat klinkt verontwaardigd. Luisteren blijkt moeilijk.

Zo ongeduldig is de Heer gelukkig niet. Ook al weet Hij als geen ander hoe hardhorend en hardleers wij zijn.

Elke week afkondiging van de tien woorden van God. Tot vervelens toe. Bedoelt de catechismus dat, als er gevraagd wordt: "*Waarom laat God ons de tien geboden dan zo scherp prediken, als toch niemand ze in dit leven volbrengen kan?*" (vraag 115) Is het voorlezen van de tien geboden hetzelfde als het scherp prediken van deze woorden van God? 'Scherp' betekent hier niet onaangenaam, maar nauwkeurig en serieus.

Het komt dus precies met de tien woorden van God. Waarom? Omdat de Heer ons liefheeft. Omdat zijn kinderen Hem aan het hart gaan. Het gaat de Heer in heel zijn onderwijs om ons hart. Met het tiende gebod maakt de Heer ons dat duidelijk. Hier komt ons hart op tafel.

Vandaar het thema van de preek:

De HEER vraagt van ons een ongedeeld godvrezend hart.

Die boodschap (a) brengt rust, (b) vraagt strijd, (c) voedt het verlangen.

2. Rust

Eerst rust en dan strijd. Is dat niet een vreemde volgorde? Rust is er toch pas als er niet meer gewerkt of gevochten hoeft te worden? Klopt. Na de beweging, de drukte, het gejaag vind je rust.

Toch koos ik bewust voor deze volgorde: rust, strijd, verlangen. Want het moet ons eerst duidelijk worden, wat de Heer beoogt met dit tiende gebod.

Dit gebod is inderdaad rustgevend voor Gods kinderen. Al Gods geboden zijn er voor bedoeld om Gods volk te bewaren bij de vrijheid, die God geeft. Wie vrij is, kent niet de spanning van het onderdrukt worden. God bevrijdt zijn volk. Hij zegt:

"Ik ben de HEER, uw God, die u uit Egypte, uit de slavernij, heeft bevrijd."

Dat moeten we bij het laatste gebod niet vergeten.

"Zet uw zinnen niet op het huis van een ander, en evenmin op zijn vrouw, op zijn slaaf, zijn slavin, zijn rund of zijn ezel, of wat hem ook maar toebehoort."

Ook in het tiende woord wil God voor ons de slavernij breken en ons eruit bevrijden. Juist hier, kun je zeggen. Want niets in de wereld is zo verslavend als de begeerten van een mens.

Begeerten jagen een mens op. Zij brengen zijn leven en heel de wereld in rep en roer. Begeerten kunnen je gevangen houden. Zij kunnen zelfs een hele wereld in spanning houden en het samenleven van de mensen verwoesten. Van een huwelijk tot en met het samenleven van volken.

Begeerten zijn sterke krachten in het leven van mensen. Ze zijn uitermate actief en agressief, vooral wanneer ze met zonde bevrucht zijn. Begeerten laten zien wat er in het hart van de mensen leeft. Begeerte en daad liggen dichterbij elkaar, dan wij in de gaten hebben.

Dat blijkt als we even proberen na te gaan, wat het betekent: *"U zult niet begeren..."* of *"Zet uw zinnen niet op..."*

Wij hebben direct antwoord 113 in het hoofd. Daar wordt gesproken over *"de geringste neiging of gedachte, die tegen enig gebod van God ingaat..."* Het is heel goed, wanneer we ons door die uitleg laten meenemen naar de verborgen hoeken van ons hart.

Maar 'begeren' in het Oude Testament is actiever. Het betekent: je zult je zinnen niet zetten op het huis, de vrouw, de akker of nog iets anders van je naaste en proberen dat in bezit te krijgen.

Een voorbeeld uit de Bijbel:

Achan had bij de buit van Jericho een paar kostbare dingen gezien. Daar zette hij zijn zinnen op. Het liet hem niet los. En hij kon er met zijn handen niet afblijven.

Ander voorbeeld:

David zag vanaf het dak van zijn paleis een mooie vrouw zich baden, Batseba. Hij kon met zijn ogen niet van haar afblijven. Hij zette zijn zinnen op haar. En toen kon hij ook met zijn handen en zijn lijf niet van haar afblijven. En wat een vreselijke gevolgen had dat. Voor Uria, voor David zelf, voor het volk.

Dat valt allemaal onder het bijbelse begrip 'begeren'. Het kijken van je ogen, het zich vasthechten in je gedachten, maar ook het plannen maken om het in bezit te krijgen. En de weg die je bewandelt om het gedaan te krijgen. Nog afgedacht van het uiteindelijke resultaat.

Deze dingen kunnen je in de ban houden. In het hart en je handelen is er de onrust gekomen van het begeren. Dan al komt het hart gedeeltelijk bloot te liggen. Ook al weten anderen niet precies wat er in dat hart allemaal wordt uitbroeid.

Het is dus niet zo dat zonde tegen het tiende gebod zich onttrekt aan de beoordeling van de overheid of de tucht van een kerkenraad.

Als een overheid lucht krijgt van plannen voor terroristische aanslagen, dan kan en moet ze ingrijpen. Al is er nog geen bom ontploft. Wat kunnen zulke plannen van terroristen een land of zelfs de wereld in spanning houden.

En een kerkenraad kan wel degelijk iets doen, als hij mensen in de greep ziet komen van de hebzucht en de geldzucht. Die begeerten zitten niet alleen diep van binnen.

Dat komt er uit, wanneer mensen meedoen aan grote kansspelen.

U kent de televisiespelen, die kans geven op een grote prijs. Vaak onder het mom van barmhartigheid en liefdadigheid. Het is niets anders dan speculeren op de hebzucht van mensen, hun zucht om rijk te worden.

Als gelovigen dat doen, dan is het tiende gebod in geding. Daar hebben de ambtsdragers wel degelijk een boodschap aan. Deze boodschap namelijk: *"Zet uw zinnen niet op het huis van een ander....."* Of op het geld van een ander.

De Heer zegt: "Loop niet achter je begeerten aan. Laat je daardoor niet opjagen. Het is idioot als je daardoor gestrest raakt. Dat wil Ik niet. Ik wil juist dat je geniet van de rust en de vrijheid, die je bij Mij hebt, de Heer uw God. En bij Jezus Christus, mijn Zoon, uw Redder."

Want wat brengen die begeerten een onrust in je leven. Stel dat je de Jackpot van zoveel miljoen hebt gewonnen... Wat een onrust als je je laat leiden door de reclame, of door wat je bij je burens en familieleden ziet.

Laat je ogen met rust. Want je ogen spelen een heel belangrijke rol in het opwekken van je begeerten. Denk nog maar even weer aan Achan en David.

En Jezus zegt: *"Iedereen die naar een vrouw kijkt en haar begeert, heeft in zijn hart al overspel met haar gepleegd."* (Mat. 5:28)

Ruk, bij wijze van spreken, liever je ogen uit, wanneer je het Koninkrijk van God wilt binnengaan en niet in de Gehenna, de hel, geworpen wilt worden.

God zegt: "Wees tevreden met wat Ik je geef, je huis, je vrouw, je werk, alles." Want in Christus is alles immers van jou. Je hebt de belofte van de hele wereld bij je, als je gelooft in Jezus Christus. In Christus is alles van jou, ook al mis je in deze bedeling van alles en gaan rijkdom en welvaart je vandaag voorbij.

Die christelijke tevredenheid brengt een groot stuk rust in je leven. Rust, die God beoogt met dit tiende gebod: "U zult niet begeren."

God wil je leven hiermee stabiliteit en glans geven. Want je hoeft al dat andere niet zo nodig. Omdat de liefde van God naar je uitgaat. Omdat je de Heer mag liefhebben en je naaste als jezelf.

Deze rust roest niet. Zij gaat aan het werk met de gaven, die God je heeft gegeven. Zulke tevredenheid is een zaak van je hart. Je hart is dan voor de Heer.

Daarom mogen we met antwoord 113 ook doorstoten naar de diepte van het hart en zeggen, dat het God inderdaad om ons hart te doen is.

Het tiende gebod is het gebod van het ongedeelde hart. God vraagt dat van ons in godvrezendheid. Hij eist ons helemaal op, omdat wij met ons hart en leven Hem toebehoren. Hij heeft bovendien zijn volk bevrijd tot dienst aan Hem.

Daarom vraagt Hij van ons heilig leven. Dat is leven in nieuwe gehoorzaamheid. Voor neigingen en gedachten die tegen Gods geboden ingaan, mag geen plaats zijn in ons hart en leven. Maar met heel ons hart moeten wij alle zonden haten en liefde tot alle gerechtigheid hebben. Liefde uit een ongedeeld hart. In navolging van de Heer Jezus Christus.

God wil mensen uit één stuk voor Hem. Jezus zegt tegen zijn leerlingen:

"Wees dus volmaakt, zoals jullie hemelse Vader volmaakt is." (Mat. 5:48)

Daar gaat het om in dit gebod. En in Christus zijn wij dat ook al, volmaakte mensen, uit één stuk, vrijgesproken en geheiligd. Wat een rust geeft dat, bij voorbaat.

3. Strijd

Ik zei zopas, gemeente: "Het gaat niet om rust, die roest of die roesten laat." De christelijke tevredenheid, waar de Bijbel over spreekt, is iets anders dan zelfgenoegzaamheid.

De Heer vraagt in het tiende gebod ook niet, dat wij alle begeerten doden. Het Boeddhisme heeft als hoogste ideaal om helemaal zonder begeerten te leven. Een gelukkig niets. Maar Bijbels gezien is dat geen leven.

God vraagt wel van ons, dat wij onze gemoedsbewegingen en plannen plaatsen onder de zeggenschap van zijn Woord en Geest.

In ons hart mogen geen begeerten wonen, die tegen enig gebod van God ingaan, leert de catechismus ons. Geen kwade begeerten.

Andere dus wel, mogen we daaruit opmaken. Namelijk begeerten, die in overeenstemming zijn met het gebod van de Heer en met de bedoeling van God met de mensen. Begeerten die overeenstemmen met het hart van God dus. Dat zijn goede begeerten en gedachten. Ze zijn er in ons leven. Ze komen er meer en meer door de kracht van de Geest.

Het is goed als een jongen er naar verlangt om een meisje te hebben en een meisje een jongen. En dat ze er naar op zoek gaan. Plannen maken voor een date of een ontmoeting. In de Heer...

Een goede begeerte is het als een man en zijn vrouw in zijn liefde naar elkaar verlangen. Of wanneer pas getrouwde mensen van de Heer kinderen begeren en zo in liefde gemeenschap hebben.

Een goede begeerte is het wanneer een werkloze een baan verlangt en alle wettige mogelijkheden daarvoor aangrijpt.

Gelovigen begeren van God vergeving van hun zonden. Ze verlangen naar de Heer zelf en zijn komst.

Zo zijn er nog veel meer goede begeerten en heilige verlangens. Ze komen in het hart van hen, van wie het leven vernieuwd wordt door de Geest van Christus.

Geweldig is dat.

Maar dat betekent niet, dat zonde en slechte begeerten in één klap weg zijn. Het leven bereikt immers niet in één keer de volmaaktheid. Wanneer de Geest van Christus het leven vernieuwt en ons de geboden van God gaat aanleren, dan komt er juist de strijd in het leven van de gelovigen. Dan botsen de goede begeerten tegen de kwade. We gaan de waarheid ervaren van Paulus' woorden in Romeinen 7.

"Wat ik doe, doorzie ik niet, want ik doe niet wat ik wil, ik doe juist wat ik haat." (vs. 15)

De wetmatigheid, die de apostel in de wijsheid van de Geest gevonden heeft, wordt dan werkelijkheid voor ons:

"Ik ontdek in mij de wetmatigheid dat het kwade zich aan mij opdringt, ook al wil ik het goede doen. Innerlijk stem ik vol vreugde in met de wet van God, maar in alles wat ik doe zie ik die andere wet. Hij voert strijd tegen de wet waarmee ik met mijn verstand instem en maakt van mij een gevangene van de wet van de zonde, die in mij leeft." (vs. 21-23)

Dat betekent strijd. En strijd veroorzaakt pijn. Het is de strijd van wet tegen wet, van de wet tegen de zonde. De strijd van het nieuwe leven. Die strijd wordt aangewakkerd door een gebod als het tiende: *"U zult uw zinnen niet zetten op....."* Dat gebod is voor de zonde juist een startpunt van begeerlijkheid.

Wanneer God zegt: *"U zult niet begeren"*, dan wil mijn hart dat juist wel. Dan zet de duivel mij aan tot kwade begeerten.

Zonder wet is de zonde immers dood, zegt Paulus. Als de wet gaat spreken, wordt de zonde actief, betekent dat.

Gods gebod zet strijd in ons leven. De strijd om het ongedeelde hart. Daaraan ontbreekt het in de praktijk nog zo vaak. Onze gehoorzaamheid is nog maar zo klein, ons geloof zo zwak. Ook bij oprechte kinderen van God.

"Zelfs de allerheiligsten hebben in dit leven niet meer dan een klein begin van deze gehoorzaamheid, maar wel zo, dat zij met een ernstig voornemen niet slechts naar sommige, maar naar alle geboden van God beginnen te leven."

Zeggen we met de catechismus.

Slechts een klein begin, zelfs bij de allerheiligsten. Dat maakt bescheiden. We mogen als gelovigen niet te hoog van onszelf opgeven.

Een klein begin. Toch moeten we daarover niet geringschattend doen, alsof het niets voorstelt. We moeten het werk van God de Heilige Geest op dit punt niet minimaliseren, alsof Hij maar heel weinig in ons bereiken kan en zijn kracht tekortschiet.

We kunnen het kleine begin van de gehoorzaamheid vergelijken met het mosterdzaadje, waarover Jezus spreekt als het om het geloof gaat. Geloof als een mosterdzaadje kan bergen verzetten.

In het kleine begin van gehoorzaamheid bij ons is het grote werk van God de Heilige Geest zichtbaar. Hij gaat in ons leven de strijd aan tegen de duivel, de zonde en de dood. Hij boekt overwinningen, waar wij elke dag struikelen en in zonde vallen.

Strijd in ons leven. Maar die strijd hoeven we niet krampachtig te voeren. We vechten tegen onze slechte begeerten niet vanuit een verloren positie.

Want we weten van de overwinning van Christus, waaraan we door het geloof deel krijgen. We geloven de vrijspraak door God om het offer van Jezus Christus. Uit geloof gerechtvaardigd om goede werken te doen en gehoorzaam te zijn aan de wet van de Heer.

Het begin van onze gehoorzaamheid is door de Geest een vruchtbeginsel. Hij geeft er groei aan. Groei in godvrezendheid. Daarin mogen we ons oefenen. Daarin is bij

ons plaats voor een ernstig voornemen en voor ijver om naar de geboden van God te leven. Er is dan plaats voor dagelijkse bekering, om kind van God te zijn, ook in je denken en je begeren.

In ons komt dan de eenheid van hart in godvrezendheid. We splitsen de wet van God niet meer op in losstaande geboden. Maar we respecteren hem in zijn eenheid. Alle geboden komen dan in zicht en komen tot hun recht in ons leven. In Christus Jezus, *"die dankzij God onze wijsheid is geworden. Door Christus worden wij rechtvaardig en heilig en door hem worden wij verlost."* (1 Kor. 1:30)

Dan blijkt de regelmatige lezing van Gods wet ook niet vergeefs te zijn. En de nauwkeurige en serieuze prediking van de tien geboden blijkt zinvol en indringend.

4. Verlangen.

Zondag 44 peilt de diepte van ons hart op het snijpunt van gebod en gebed. Het slot van zondag 44 opent ook het uitzicht op de volmaaktheid. De strijd van vandaag en de gevoelde pijn van het gedeelde hart voeden het verlangen naar die volmaaktheid. De prediking van Gods geboden leert ons ons daarheen uit te strekken. Dat is bij uitstek een goede begeerte.

De Heer heeft goede redenen om ons de tien geboden nauwkeurig en serieus en bij herhaling te laten prediken. Hij kent onze hardhorendheid en hardleersheid, zei ik al. God wil bewust de confrontatie met de wet bij ons voltrekken.

Wet doet zonde kennen. Dat hebben we al geleerd in zondag 2 en 3. God wil ons onze zondige aard steeds meer leren kennen. De uitroep van Paulus: *"... ongelukkig mens,..."* moet ons uit het hart gegrepen zijn.

Niet om daaraan een verontschuldiging te ontnemen: "Zo ben ik nu eenmaal." Dat is het bij Paulus ook beslist niet. Het is verschrikkelijk dat het zo is. Maar het is wel de realiteit.

God wil ons door die nauwkeurige prediking van de wet heen drijven naar Christus en de verlossing door Hem. God wil ons eigen maken de jubelroep van Paulus in Rom. 7:25:

"God zij gedankt, door Jezus Christus, onze Heer!"

Door Christus is er voor ellendige mensen redding. Voor kinderen van God, in wier leven de zonde nog zoveel macht heeft. Nee, de jubelroep neutraliseert de uitroep van de ellende niet. Het blijft allebei waar. Het drijft alleen steeds meer uit naar Christus.

Het evangelie van Christus en zijn verlossingswerk stimuleert de begeerte naar de vergeving van de zonden en de gerechtigheid van Christus. Dat wil God.

Die boodschap van redding en van de wet van de vrijheid voedt ons verlangen naar de volmaaktheid. De Heilige Geest leert ons daarnaar uit te zien en daarvoor te bidden. Op de weg naar de volmaaktheid, die God met ons voor heeft, hebben het gebed om de genade van de Heilige Geest en onze oefening in de godvrezendheid allebei hun eigen volwaardige plaats.

Het gaat hier echt om bidden en werken, om voortdurende inspanning en aanhoudend gebed. De prediking van Gods wet leert ons bidden. Bidden om nieuw leven en om een onverdeeld hart. De prediking van de wet leert ons het gebed van Ps. 86:4:

*"Voeg geheel mijn hart tezaam
tot de vrees van uwen naam."*

Dat wordt volkomen werkelijkheid na dit leven. Wanneer wij door Gods genade het doel mogen bereiken: de volmaaktheid. Dan zullen voor eeuwig ons hart en ons leven onverdeeld voor God zijn. Bevrijd van zonde en ellende. Bevrijd tot volmaakte gehoorzaamheid en liefde voor de Heer. Want in Christus is Hij de God die ons bevrijdt.

Amen.